

композитарности необходимы единые базовые самоощущения бытия (чувство единства) и, если раньше для этого достаточно было базовой системы ценностей (Маслоу), то в нынешней ситуации требуется охват таких областей как этническая история, национальная психология, субъективные предпочтения и тп. Не существует единой программы, которая могла бы объединить все эти переменные, как невозможно построить «проект Дублина» по Д. Джойсу, не бывши в Дублине. В данном случае методологический инструментарий построения единого понятного социокультурного пространства явно отстает от эмпирико-психологических интонаций. Деперсонализация (исчезновения авторства при формировании интеллектуального продукта), делокализация (исчезновение центров авторитетного принятия решений) – особенности информационной эпохи. До этого эти функции брали на себя науки, метафизика, искусство, политика. Т.е. проблема заключается в организации коллективного опыта, которая раньше зависела от центров влияния, авторитетов, авторитарности, то сейчас действия центров влияния имеют рекомендательный характер, множество решений требуют нелинейного подхода, прежний опыт «приспособления» к существующим формам и нормативам не работает. Примером могут служить современные демократии, которые не имеют никакого отношения к классической демократии (сколько демократических стран, столько и демократий). Не совсем ясным остается вопрос – кто возьмет на себя функцию интегратора современных событий – метафизика, религия, искусство? В классическом мироощущении «соединить разорванную нить» бытия брали на себя религия, философия, регулятивные практики. Современное было бы пересмотреть устоявшиеся понятия: опыт, рефлексия, структура, целостность и др.

Мироощущение современного человека втянуто в общемировое пространство, лишено чувства локальной защищенности. Мир находится в состоянии и гносеологического и даже этического плюрализма. Задачи философии в этой ситуации никак не упрощаются, ей следует не забывать о своем давнем разводе с мифологией, чтобы не сойти в мистицизм, субъективные практики, не забывая о своем метафизическом ядре.

Хміль В.В.

ДОМІНАНТНІ ФОРМИ СУСПІЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ В СОЦІОЛОГІЇ П. СОРОКІНА

Місце П. Сорокіна в сучасній соціології пострадянської доби не в повній мірі осмислено, особливо ті надбання, котрі свідчать про його роль у зародженні постмодерністської парадигми в методології соціального пізнання.

Модерністська форма раціоналізму, котра орієнтується на єдиний домінуючий принцип соціального розвитку, повільно зникає з рубежів сучасної соціологічної науки, але ще глибоко закорінена у свідомості нашого часу, наслідуючи спадщину класичної філософської методології.

Мова йде про те, що соціологічна наука ще й сьогодні переважно залишається на ньютоні-картезіанських позиціях, котрі тлумачать детермінанту та акцидентії суспільства через лінійно-причинну залежність обраних суспільних чинників.

В центрі єдиного принципу аналізу та пошуку «клітини» суспільства у П. Сорокіна є визнання домінуючих цінностей культури, котрі виступають інтегруючим началом та фундацією соціального організму.

Зміна домінуючих цінностей в суспільстві, з його точки зору, приводить до найбільш глибоких і масштабних зрушень, які охоплюють усі головні інститути та форми соціальної, політичної і економічної організації, що і є головною причиною руйнації базисних основ західної культури та суспільства в кризові часи.

П. Сорокін виділяє домінуючі форми культурної інтеграції суспільства, але при цьому вони ніколи не володіють монополією на існування інших культурних форм.

Так, для середньовічної культури Європи Сорокін вважає найвищою цінністю Бога як надприродну та надрозумову сутність та єдину справжню реальність що дозволяє визначити цю соціокультурну систему як «ідеаціальну».

Для епохи Відродження, як і для давньогрецької епохи 5-4 ст. до н.е. домінуючою цінністю П. Сорокін вважає поєднання позачуттєвої та чуттєвої реальності. Таку систему культури він визнав «ідеалістичною».

Для епохи Нового часу та Просвітництва домінуючою цінністю виступає об'єктивна чуттєва реальність та сформована на її основі чуттєва, сенсорна культура в усіх різноманітних проявах.

Не силові структури суспільства, не матеріальна його основа визначає той стан, в якому буде розвиватися суспільство, а такі складові соціокультурної системи як цінності, що виступають її інтегруючим елементом. Слід відзначити, що зміна домінуючих цінностей, її причина та напрямок не розглядається П. Сорокіним, оскільки його висновки ґрунтуються на потужній фактологічній базі та на пануванні індукції як гносеологічного принципу, але він здійснив певні зрушення в напрямку від детерміністської методології до методології мультифакторності в обґрунтуванні засад аналізу сучасного суспільства.